

Schaapskooi Opende

Heidelandschap en schaapskooi.

In Opende hebben vroeger vele schaapskooien gestaan. De schapen en daarmee de kooien waren belangrijke elementen in de cultuur van het heidelandschap en de ontginning daarvan.

De schapen werden op de heide gehoed door een herder. 's Avonds werden ze weer naar de kooi gebracht, waar de meeste mest dan ook in terecht kwam. Zo'n kooi werd gestrooid met o.a. heideplaggen, die op de heide geplagd werden met een plaggehak en plaggezicht.

Het mengsel van plaggen en mest werd weer gebruikt op de gespitte of ontgonnen heide. Dit proces bepaalde eeuwenlang de ontginning in de arme heidegebieden, waarvan Opende deel uitmaakte.

Schaapskooi Opende *(Provinciale weg 106, Opende)*

De schaapskooi Opende dateert van ± 1875. In dat jaar is deze namelijk terug te vinden op oude kaarten, in combinatie met een boerderij, die afgebrand is en weer opgebouwd is aan de andere kant van de Provincialeweg.

In Opende en omstreken kwamen vroeger wel meer schaapskooien bij boerderijen voor.

Herders verzamelden dagelijks de schapen en namen ze mee de heide op. Ze werden 's nachts in een schaapskooi gedaan. Op deze manier kregen de boeren de beschikking over kostbare mest.

Mestlagen in de schaapskooien van een meter kwamen aan het einde van de winter voor.

De in de kooi verzamelde mest werd vermengd met heideplaggen en hiermee de es (akkerland) bemest.

In de buurt waren ook schepers (schaapsherders) die met een eigen kudde graasden, zoals bijvoorbeeld de herders uit de familie Dijk. Deze kudde bestond uit wel 400 schapen. Deze schapen graasden op de Jlt Dijkshede.

Zonder schapenmest was in die tijd akkerbouw praktisch onmogelijk. Deze kooi heeft naar schatting een 30-tal heideschapen geherbergd. Met de komst van de kunstmest rond 1910 liep de schapenhouderij gauw op z'n einde.

Het heideschaap

Vanaf ongeveer 4.000 v. Christus komt het heideschaap in Drenthe voor, waarschijnlijk met de emigranten meegekomen vanuit Frankrijk. Het Drentse heideschaap is hiermee het laatste overblijfsel van een schapenhouderij zoals deze hier zo'n 6.000 jaar geleden al plaatsvond. Het (Drents) heideschaap is een vrij klein, rank gebouwd schaap met een lange bewolde staart. Het is een sober schaap met een lange levensduur en een hoge mate van zelfredzaamheid, dat jaarlijks zonder hulp aflammt en haar lammeren grootbrengt. De Nederlandse Fokkersvereniging het Drentse Heideschaap behoedt het schaap voor het uitsterven.

Ontginning en verval schaapskooi

In 1920 heeft een van de grootste ontginningswerkzaamheden plaats gevonden. Het gebied tegenover Provincialeweg 103, de ontginningsweg en verder, werd met een stoomploeg van heidegebied omgevormd tot bouw- en grasland. De schaapskooi heeft in de Tweede Wereldoorlog nog een tijdje dienstgedaan als varkenshok. De Noordelijke zijkant was toen opgetrokken met rode stenen. Met het verdwijnen van de heide en de schaapskudden, raakte ook de schaapskooi Opende steeds verder in verval, zodat er niet veel meer overbleef dan een bouwval.

Restauratie

In december 2005 werd de stichting Schaapskooi Opende opgericht, met als doel de schaapskooi te restaureren. Er werden gelden bijeengebracht en vrijwilligers deden hoofdzakelijk het werk.

De schaapskooi is met veel vrijwilligers inzet weer in oude luister hersteld.

Daarbij is volop gebruik gemaakt van zo origineel mogelijk materiaal.

Zo zijn er nog originele houten draagbalken in de kooi te vinden.

Veel houtverbindingen op traditionele wijze zijn gemaakt.

De nagels en deurijzers zijn lokaal gesmeed.

En ook het rietdekken is op traditionele wijze gebeurd met heideplaggen op de nok.

Dit alles resulteerde in een prachtig gerestaureerde schaapskooi, die vrij toegankelijk is voor het publiek.

In juni 2009 vond de feestelijke opening plaats.

.....